

ΒΟΛΦΓΚΑΝΓΚ ΑΜΑΝΤΕΟΥΣ ΜΟΤΣΑΡΤ

Είναι λιγότερο παράδοξο, απ' όσα μπορεί κανείς να φαντασθή ξέροντας τις ιδέες μου, το ότι πρώτα—πρώτα θα μιλήσω για τον Μότσαρτ. Γιατί ο Μότσαρτ είναι ένας συνθέτης ο οποίος δεν εκτιμάται θανάτως, και δεν γνωρίζεται πολύ από το κοινό των μεγάλων κονσέρτων. Γιατί: Διότι έχει γράψει υπερβολικά πολλά όραια έργα, παρά πολλές συμφωνίες, κουαρτέτα και συνάτες. Ό άκροατής κατακλύζεται, χάνει μέσα σε τόσα πολλά άριστουργήματα το έδαφος κάτω από τα πόδια του.

Οι «Μουσικές έορτές», οι «Κύκλοι», οι «Έρβωμάδες» επικυλώσονται γενικά για τον Μπετόβεν ή τον Βάγκνερ. Μ' αυτούς τους διδασκάλους κατατοπίζεται κανείς εύκολότερα. Τά έργα του είναι σταματισμένα και έφοδιασμένα με πικαιλότροπες οδηγίες για την κατανόηση τους. Φέρουν ένα έδος σφραγίδος με την όποιαν είναι έγγυημένη ή μεγαλοφύα. Τά έργα του Μότσαρτ είναι έξ ίσου μεγαλοφύη, μοιλονότι λιγότερο προικισμένα με σχόλια και έξηγήσεις. Όσο πιο πολύ κανείς τά γνωρίζει τόσο περισσότερο ανακαλύπτει την πραγματική τους μορφή και την εκπληκτική ποιη-
λία τους.

Αυτό σκεπτόμουν άκούοντας τά τρία από τά άφιερωμένα στον Χάυντ κουαρτέτα. Συνήθως υπάρχει στο πρόγραμμα μόνονά ένα. Ό Μπετόβεν μόνον έχει τό δικαίωμα της άποκλειστικότητας σε μία όλόκληρη συναυλία, ενώ ο Μότσαρτ δεν έχει μόνιμη θέση στα «ρεπερτόρια».

Άς ρίξουμε μία ματιά στις μόνονες άγγελίες των συμφωνικών συναυλιών, και άς δοΐμε ποιά θέση κινέταιχουν σ' αυτές οι συμφωνίες του Μότσαρτ!

Άπό καιρού εις καιρόν βρίσκουμε την σε μί ύφ. μεις, την σε σολ έλ, και την συμφωνία του Διός, (έπι τέλους, ένας τίτλος που έντυπώνεται!) αλλά μ' αυτές τις τρεις τελειώνουμε. Οι ύπόλοιπες σαρανταπέντε οι «δχι φημισμένες» τίθενται έντελώς σνειδητά κατά μέρος.

Όλοι ξέρουμε ότι μεταξύ των συμφωνιών του Μπετόβεν ύπάρχουν οι «ώραιότερες» και οι λιγότερο «ώραίες». Οι ώραιότερες είναι εκείνες που έχουν ένα τίτλο ή μία ιστορία: «Η ηρωική», ή «συμφωνία του πεπρωμένου», ή «ποιμνική», ή «άποθέωση του χορού» και ή «ένάτη».

Είναι κανείς προετοιμασμένος, ξέρει τί θ' άκούσθ, γνωρίζει τη φήμη τους, και ως έκ τούτου τις καταλαβαίνει κι' ότι δε κατάλαβε, θέλει να τό ξανακούσθ.

Είναι άλήθεια κρίμα, τό ότι οι μουσικόλογοι που άσχολήθηκαν με τον Μότσαρτ δεν συλλογίστηκαν να βαφτίσουν αυτά τά έξαισια έργα με τίποτα παραστατικού τίτλου. Άλλά είναι πολύ άργά. Ό Μότσαρτ δεν έλκύει τό μεγάλο κοινό.

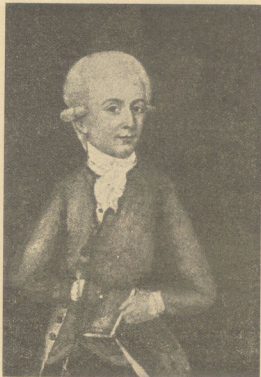
Μότσαρτ! Αυτό τό μαγευτικό όνομα, πραγματικώς συνώνυμο της μουσικής, άντιπροσωπεύει συγχρόνως την καταπληκτικότερη μεγαλοφύα και την θλιβερότερη ζωή ενός δυστυχιόμενου, που ήταν άναγκασμένος να κωνητά μερικά φράγκα, τά άπαραίτητα για να συστηρηθή την ύπαρξή του. Ήταν ένας ένδελος Θεός που στά τριανταέξη χρόνια του έαβυσε από υπερκό-
πωση.

Πολύ περισσότερο από τη ζωή ενός Μπετόβεν ή ενός Μπερλιός ήταν ή δική του, ζωή ενός τραγικού μονήρους, γιατί κανείς πραγματικά δεν ήταν πιο έρη-

μος από τον Μότσαρτ. Ήταν ένας άνθρωπάκος χωρίς μεγάλη όλόληψη, διόλου ώραίος, δεν είχε φίλους ίκανούς ν' αναγνωρίσουν τον άξία του. Ή γυναίκα την όποιαν άγαπά, προτιμά άτ' αυτόν χωρίς διαταγμούς τον πρώτο τυχόντα. Ή γυναίκα που παντρεύεται, είναι κουτή και έγωίστρια. Τά παιδιά του δεν τό βίνουν καμία χαρά. Ό καθένας των φορτώνει με συμβουλές τον διδάσκει, το δίνει χρήσιμα μαθήματα. Είναι μόνος, παραγνωρισμένος, δυστυχής, αλλά δεν δίχνη καμία πικρία γι' αυτό. Δουλεύει, κάνει μία υπεράνθρωπη έργασία πού μόνον με τό μεγάλο Μπάχ μπορεί να παραβλήθθ, και τά έργα του, των όποιων ή τελειότερη μάς βασιπάνει, έχουν ως έπί τό πλείστον μία χλιαρή και άφ' ύψηλό ύποδοχή.

Τέλος πεθαίνει, καταπεποιημένος από την υπερκόπωση, ενώ ή γυναίκα του κάνει άτιμώτατρα σε μία πολυτελή λουτρόπολη, και τον ρίχνουν σ' ένα κοινό τάφο. Έπείταρε εκεί όπου έπρεπε να είναι: στη μάσα, στο μεγάλο σόμπα, κοντά σε κείνους που θά είναι οι πρώτοι στο βασίλειο του Θεού. Υπάρχει ένας έπίταφος λόγος πού μάς συγκινεί περισσότερο, με τις άκόλουθες φράσεις γραμμένες στην βιογραφία του Μότσαρτ του Camille Bellaigue: «Μερικές μέρες άργότερα ήρθε ή Κωνσταντία, και ζήτησε πληροφορείη από τον νεκροθάφτη. Αυτός άπάντησε ότι δεν γνωρίζει τό νεκρό. Και από τότε, άν κανείς θέλει να προσευχηθθ από τον τάφο του Μότσαρτ, δεν ξέρει πού θά γονατίσθ».

Άπό τό βιβλίο του Arthur Honegger
«Beschwörungen»

Μότσαρτ (Μινιατούρα)

Ή εικόνα αυτή, που βρέθηκε πρέ 20 έτών από Γκαρτίς και για την όποια πεζάρισε ο Ιόςος ο Μότσαρτ στο ζωγράφο DELLA CROCE τό 1780, δημοσιεύεται για πρώτη φορά έπί εύκαρία των έρε-
τηνών έορτών.